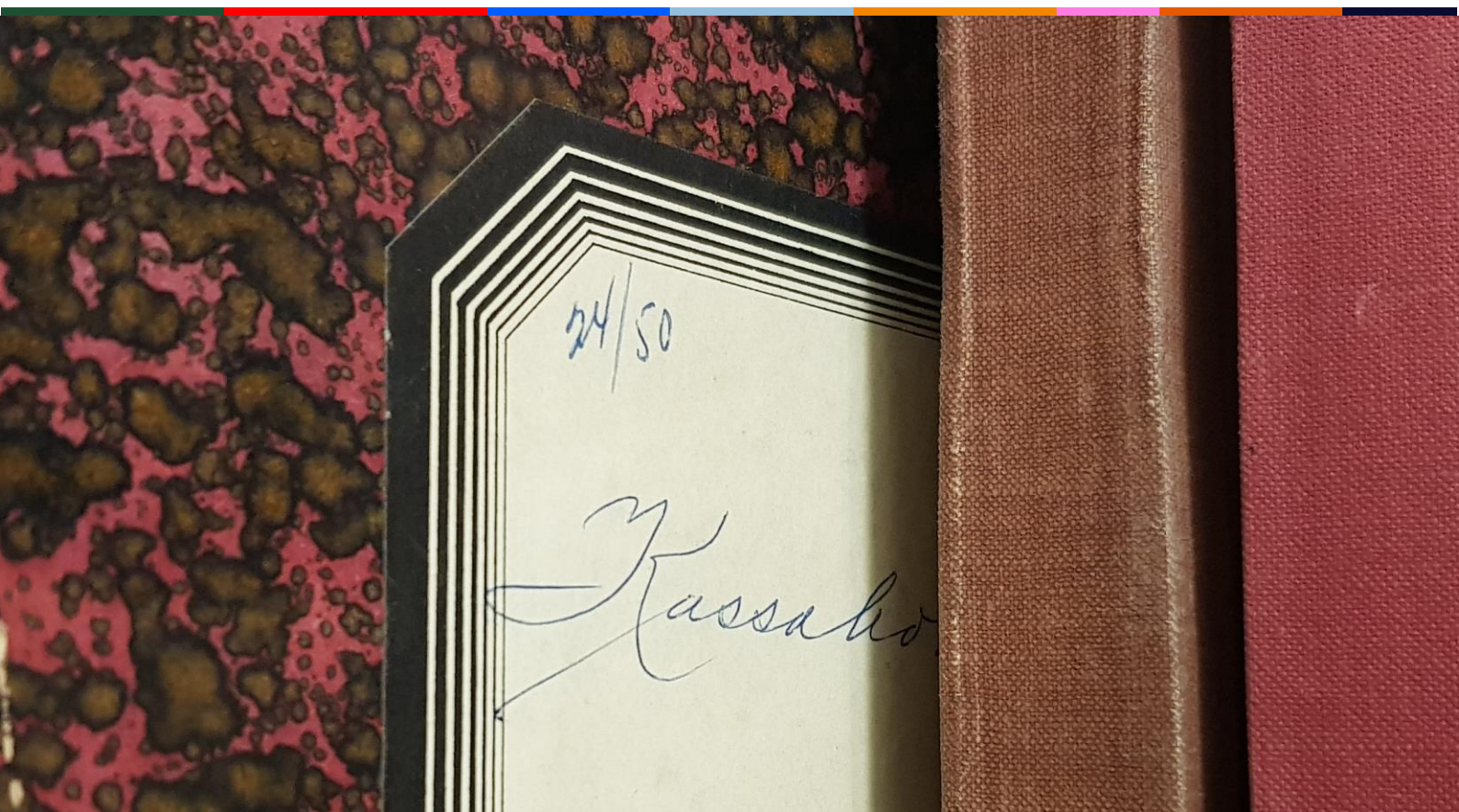
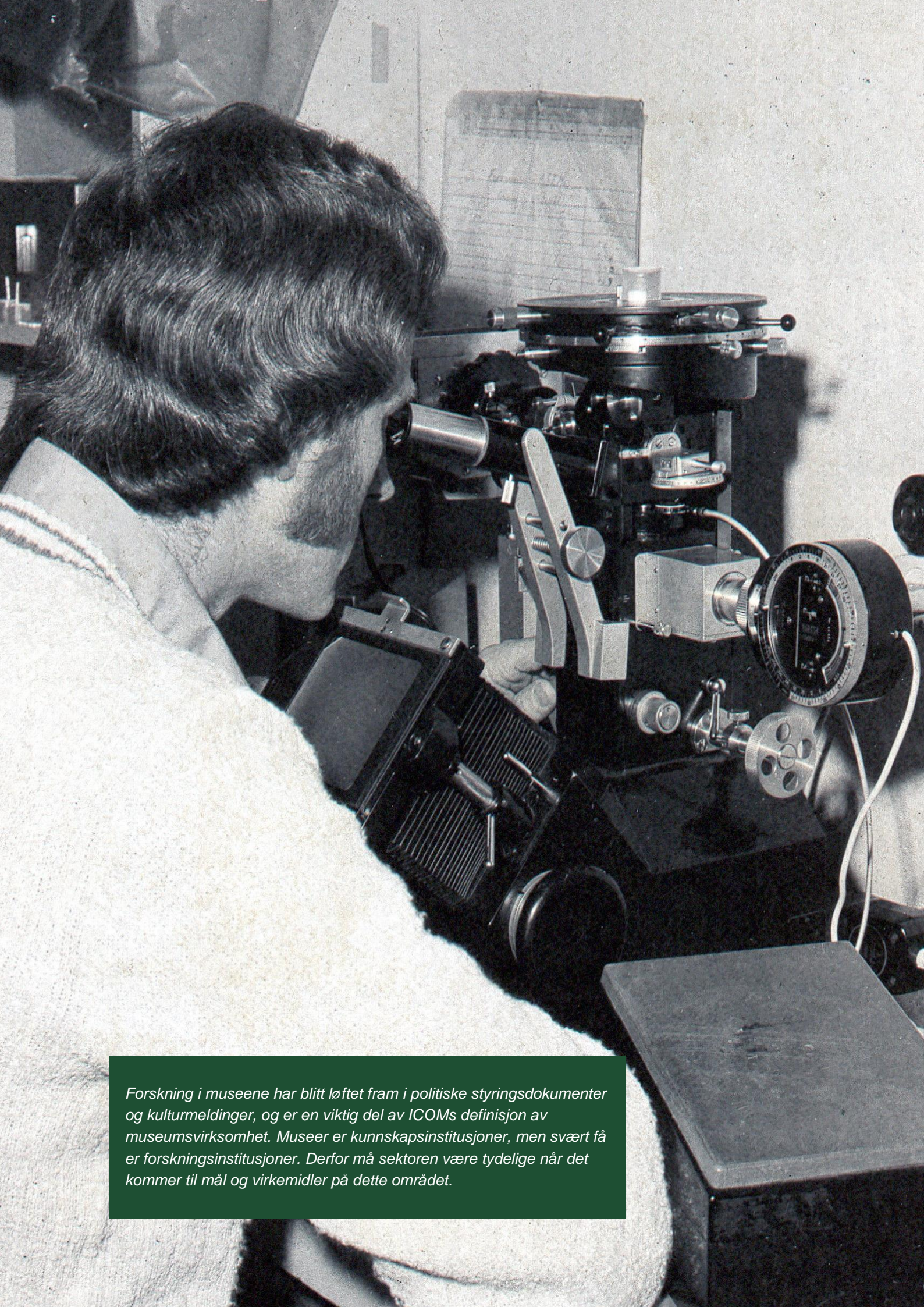

Vestfoldmuseenes Forskningsplan

2025 – 2028

Planen legger føringer og rammer for Vestfoldmuseenes ambisjoner på forskningsfeltet. Den er overgripende for de individuelle planene innen Vestfoldmuseenes prioriterte fagområder: Vikingtidsformidling, middelalderborger, grevskapstid, hvalfangsthistorie og næringslivsarkiver. Konkrete tiltak for å bedre forskningens kår og utviklingsmuligheter må ses i forhold til de ressursene Vestfoldmuseene spesielt, rår over, og forventninger og rammevilkår for sektoren. Planverket ble vedtatt på Vestfoldmuseenes ledergruppemøte 7/1-2025.

Forskning i museene har blitt løftet fram i politiske styringsdokumenter og kulturmeldinger, og er en viktig del av ICOMs definisjon av museumsvirksomhet. Museer er kunnskapsinstitusjoner, men svært få er forskningsinstitusjoner. Derfor må sektoren være tydelige når det kommer til mål og virkemidler på dette området.

Forskning i museene

Det er forventninger til at museumssektoren satser på forskning, og denne planen er et svar på den økte aktiviteten Vestfoldmuseenes strategi legger opp til.

Vestfoldmuseene består av arkiver, samlinger og museer. Samlinger og arkiv utgjør kjernen i forskningsvirksomheten, som i utstrakt grad gjøres i samarbeid med andre institusjoner.

Innhold

1.1	Innledning	5
1.2	Vestfoldmuseenes ambisjoner	6
1.3	Forsknings- og formidlingsstruktur	8
1.4	Kunnskapsbank og formidling	9
1.5	Prioriterte fagområder	9

Vestfoldmuseenes Forskningsplan 2025 – 2028

Forfattere og bidragsytere:

Lise Emilie Talleraas

Kasper Rogde Søyland

Utgitt: 07.01.2025

vestfoldmuseene.no

Kontakt oss på post@vestfoldmuseene.no hvis det skulle være noe.

Vestfoldmuseene er en museums- og en arkivinstitusjon (AM). Forskningsplan 2025-2028 bygger på tidligere forskningsplaner Strategi 2025-2028, vedtatt av representantskapet 13.12.2024.

1.1 Innledning

Museenes forsknings-, forvaltnings-, og formidlingsvirksomhet er aktiviteter som griper inn i og støtter opp om hverandre. Faglig basert folkeopplysning blir stadig viktigere i en fragmentert medievirkelighet, og museene blir ofte omtalt som dialoginstitusjoner. Museenes rolle som samfunnets felles hukommelse, skaper grunnlag for spisset forskning med utgangspunkt i samlingene de er satt til å forvalte. Flere styringsdokumenter og rapporter har pekt på at det er nettopp samlingsnærheten som gjør museumsforskningen spesiell. Selv om all kunnskapsoppbygging i museene ikke er forskning, er den gjensidig knyttet til samfunnsoppdraget og må ses i sammenheng. Museumsforskning følger likevel de samme vitenskapelige kriteriene som annen forskning, og det er først og fremst denne typen kunnskapsarbeid denne planen har mål om å styrke. Det er viktig å presisere at forskningens mål først er å styrke formidlingens faglighet og museene som kunnskapsmiljøer.

Forskning = et vitenskapelig anliggende

Strategi 2025-2028 behandler forskning og kunnskapsutvikling under ett og understreker den betydning kunnskapsproduksjonen har som grunnlag for virksomheten. Forskningsplanen definerer mål og midler for FoU i tråd med OECDs definisjon. Forskning og forskningsformidling defineres her som:

Et kreativt og systematisk arbeid for å vinne ny kunnskap, sette den inn i en videre empirisk og/eller teoretisk sammenheng hvor kildebruk og metoder dokumenteres på en måte som gjør resultatene etterprøvbare. Resultatene publiseres i vitenskapelig form, fagfelleverdert og i relevante tidsskrift eller akademisk forlag.

All kunnskapsproduksjon og kunnskapsformidling i Vestfoldmuseene regnes etter denne definisjonen ikke som forskning. Mye kunnskap produseres og formidles på i tilknytning til prosjekter, utstillinger, pedagogiske opplegg med mer. Museene har lang praksis med publisering og formidling av FoU- resultater i populærvitenskapelige

former.

Sentrale føringer for forskningsaktiviteten i Vestfoldmuseene:

- Museer har en generell forpliktelse etter ICOM-charteret til å basere virksomheten på forskning og drive egen forskning.
- Tildelingsbrev og museumspolitiske styringsdokumenter fra Kulturdepartementet vektlegger museenes ansvar for å utøve forskning.
- Strategisk plan 2025-2028 legger til grunn at forskning (som annen kunnskapsproduksjon) er en del av museets samfunnsoppdrag.
- Kunnskapsdepartementets Humaniora-melding fra 2017 fremhever museenes rolle i utviklingen av norsk humanistisk forskning, og betydningen av tettere forskningssamarbeid mellom museumssektoren og UH-sektoren.

1.2 Vestfoldmuseenes ambisjoner

Strategi 2025-2028 synliggjør sammenhengen mellom forskning og kunnskapsutvikling. Museer og arkivinstitusjoners særpreg er knyttet til oppgaven som samlings- og formidlings-institusjoner. Formidling kan være resultat av systematisk kunnskapsoppbygging, selv om arbeidet ikke alltid bygger på en vitenskapelig forskningsprosess.

Arbeidsoppgaver som forvaltning av samlingene, gjenstandskonservering, vedlikehold av antikvariske bygninger, utstillinger og annen formidling krever også systematisk innhenting av informasjon, store kunnskaper og høy faglig kompetanse. Disse oppgavene kan inngå i forskningsvirksomhet, men kan i seg selv kun regnes som forskning dersom det tas sikte på å utvikle ny kunnskap som publiseres vitenskapelig.

Forskningsambisjonene slik de er nedfelt i Vestfoldmuseene Strategi for 2025-2028:

Vestfoldmuseene er ledende innenfor forskning- og kunnskapsområdene vikingtidsformidling, middelalderborger, grevskapstid, hvalfangsthistorie og næringslivsarkiver. Kunnskap om samlingene er lett tilgjengelig digitalt. Forskning innen kunstområdet gir seg utslag i utstillinger og kataloger. Innenfor alle områdene har museet utstrakt nasjonalt og internasjonalt samarbeid.

Den tredelte virksomheten – forskning, forvaltning og formidling – innebærer at museene møter en rekke krav fra samfunnet. Museer har plikt til å bevare, sikre og forske på sine samlinger på en forsvarlig måte. Dette skal danne grunnlag for formidling av kunnskap til publikum, på en måte som motvirker sosial ulikhet og legger til rette for dialog. Forskningen må derfor innrettes på måter som er helt spesifikke for sektoren.

Forskning er et langsiktig arbeid. Dette innebærer at utgangspunktet i denne planen for kommende fire-årsperiode, og påfølgende planperiode (2028-2032) vil være at:

- Forskningen i hovedsak knyttes til de prioriterte fagområdene.
- Forskningen ses i sammenheng med museenes øvrige sentrale oppgaver: innsamling, bevaring og formidling.
- Forskningen tar til følge at museene er viktige samfunnsinstitusjoner som skal stå i kontinuerlig dialog med publikum.

Et viktig aspekt ved museenes forskningsvirksomhet er den tette sammenhengen mellom forskning, kunnskapsutvikling, samlingsarbeid og formidling. Samlinger, utstillinger og annen formidling skaper ideer og kildemateriale for pågående og fremtidige forskningsprosjekter. Det er derfor viktig at dette arbeidet er tuftet på kvalitetsstandarder som gjør det mulig å utnytte materialet i forskningsøyemed. Hensynet til forskningsmessige behov og problemstillinger må vektlegges i de langsiktige prioriteringene som gjøres i innsamlings- og bevaringspolitikken. Planen foreslår derfor tiltak for bedre organisering, koordinering, planlegging, finansiering, oppfølging og kvalitetssikring av forskningen som gjennomføres i planperioden, så som:

- Konkretisere mål for forskningsinnsatsen og den vitenskapelige publiseringen i årlige handlingsplaner.
- Innføre rutiner for rapportering av forskningsresultater, vitenskapelig publisering og andre forskningsrelaterte aktiviteter.
- Registrere de ansattes faglige aktiviteter i Norsk Vitenarkiv, Kunnskapsdepartementets rapporteringssystem for registrering av vitenskapelige publikasjoner og andre faglige bidrag i skrift, tale og andre medier.

- Tiltak som sikrer digital lagring og tilgjengeliggjøring av forskningsmateriale både for interne og eksterne brukere.
- Tiltak som sikrer digital tilgang til relevante litteratur- og kildebaser.
- Faglige, organisatoriske og økonomiske tiltak som fremmer kompetanseheving hos vitenskapelige og andre faglig ansatte, herunder mulighet for gjennomføring av PhD.
- Aktivt søke samarbeid med eksterne fagmiljøer og nettverk.

1.3 Forsknings- og formidlingsstruktur

Ambisjonene i Strategi 2025-2028 forutsetter at det skapes kultur og møteplasser for faglig utvikling og at det avsettes ressurser på tvers av avdelingene. Området støttes av forskningskoordinator med tydelig mandat og ansvar i organisasjonen, for å sikre informasjonsflyt, faglig veiledning, skaffe til veie forskningslitteratur, ordne nødvendige lisenser, digitale verktøy, samarbeidsavtaler mm.

Forskningsstruktur

Forskning og kunnskapsutvikling skjer ikke i et vakuum, men støtter seg på en velfungerende infrastruktur og i samarbeid med andre. I tillegg til å bygge egen forskningskompetanse baserer planen seg i stor grad på et samspill med regionale, nasjonale og internasjonale nettverk, miljøer og programmer. Som det kommer frem av de respektive forskningsplanene vil tilknytning til aktuelle forsknings- og fagmiljøer, skje gjennom å:

- Prioritere forskningsprosjekter som organiseres som prosjekt der tema, forløp, finansiering og publisering er definert.
- Opprette professor II stillinger knyttet til de prioriterte fagområdene. Innehavere av stillingene skal fungere som koordinator vis a vis eksterne fagmiljøer, selv utføre forskning og være faglig konsulent for Vestfoldmuseene arbeid med å løfte gjeldende tematikk.
- Vurdere krav NMF autorisasjon eller tilsvarende i forbindelse med rekruttering av konservator/kuratorstillinger.
- Knytte MA- og PhD studenter til de respektive fagområdene. Det skal motiveres gjennom å vurdere å tildele MA-stipendier og lyse ut reise- og driftsmidler til PhD studenter.

- Vurdere å avsette midler til offentlig PhD-stilling (er) ved Vestfoldmuseene.
- Arrangere og delta aktivt på seminarer og konferanser med relevans til prioriterte fagområder.
- Arbeide aktivt for partnerskap og samhandling med fag- og forskningsmiljøer/-nettverk nasjonalt og internasjonalt.
- Ta initiativ til, og delta i, søknader om midler til forskning med relevans til prioriterte fagområder.

1.4 Kunnskapsbank og formidling

- Forskning innenfor fagområdene forutsetter tilgang til relevant kildemateriale og faglitteratur. Vestfoldmuseenes forskning har formidling som mål. Utgivelse av fagfelleverderte publikasjoner, utstillinger og foredrag utgjør formidlingens kjerneaktiviteter. Dette vil i planperioden skje ved å:
 - Etablere digitale kunnskapsbanker innenfor de prioriterte fagområdene.
 - Publisere forskningsresultater i tidsskrifter på høyt vitenskapelig nivå og delta i relevante forskningsnettverk nasjonalt og internasjonalt
 - Fortsette det systematiske arbeidet med skriftserien *Kontekst og Tanke*, med mål om å etablere denne som poenggivende tidsskrift, ved å søke redaksjonelt samarbeid med UH-sektoren og invitere eksterne bidragsyttere, i tillegg til de interne. Det tas sikte på utgivelse hvert tredje år, som et minimum.
 - Aktivt benytte forskningsresultatene i formidling, forvaltning og synliggjøring av Vestfoldmuseene. Tilgjengeliggjøre forskningsresultatene på våre nettsider.
 - Formidle forskningsresultater gjennom kontinuerlig innrapportering til Norsk Vitenarkiv.

1.5 Prioriterte fagområder

I Strategi 2025-2028 søker Vestfoldmuseene å bli ledende på vikingtidsformidling, middelalderborger, grevskapstid, hvalfangsthistorie

og næringslivshistorie. Det skal gjøres gjennom å styrke forskningskompetansen og ha en aktiv publiseringsstrategi. Gjennom partnerskap og nettverksbygging med eksterne kunnskapsinstitusjoner, skal Vestfoldmuseene legge til rette for ekstern og intern forskning, som bidrar til å avansere forskningsfronten på disse utvalgte områdene.

Det er utarbeidet egne delplaner for de prioriterte fagområdene, med konkrete forslag til relevante prosjekter og samhandling med fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Flere av prosjektene har koblinger til praksisnær tematikk og forskning på formidling. Henholdsvis:

- Forskningsplan Norsk Borgsenter 2020-2024 (revideres i 2025)
- Forskningsplan for Vestfolds grevskapstid
- Forskningsplan for levendegjøring av vikingtid 2025-2028
- Forskningsplan for hvalfangst og maritim kulturhistorie 2025-2028

Vestfoldmuseene har ambisjoner om å legge til rette for egen og andres forskning innen prioriterte fagområder. Dette er del av en langsiktig ambisjon på forskningsfeltet, som svarer til forventninger nasjonalt og internasjonalt.

Foto: Georg Aamodt

Vestfold museene

Aluminiummuseet | Berger museum | Haugar kunstmuseum
| Hvalfangstmuseet | Jernverket Eidsfoss | Larvik museum |
Midgard vikingsenter | Munchs hus | Samlingsforvaltningen |
Slottsfjellsmuseet | Thor Heyerdahl-instituttet | Vestfoldarkivet